

292. Na ziemiach odzyskanych spotykamy w niektórych gminach operat katastralny różniący się w pewnych szczegółach swego urzędzenia od operatu dotychczasowego. Jest to tak zwany ujednolicony kataster niemiecki (Reichskataster), który niemieckie władze katastralne rozpoczęły stopniowo zakładać no krótko przed wybuchem ostatniej wojny, na zasadzie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z dnia 23.9.1936 o zaprowadzeniu jednolitego katastru na całym obszarze Rzeszy, z okazji przyjęcia do katastru wyników szacunkowych z ostatniej klasyfikacji gruntów, przeprowadzonej w Rzeszy na mocy ustawy klasyfikacyjnej z dnia 16.10.1934. Intencją wspomnianego rozporządzenia było stopniowo zrównanie różnych systemów katastru w poszczególnych krajach wzgl. państwach Rzeszy, (w Rzeszy istniało około 40 systemów katastru) i stworzenie z biegiem lat z posiadanego materiału jednolitego katastru na całym obszarze Rzeszy.
- Kataster ujednolicony a kataster dotychczasowy**
293. Zakładanie nowego operatu odbywało się pojedynczymi gminami w miarę postępu prac klasyfikacyjnych. Aby jednak dotychczasowy operat stopniowo przygotować do przerobienia go na nowy kataster, przystosowano aktualizację dotychczasowego operatu do odnośnych przepisów o aktualizacji katastru ujednoliconego.
294. W tym celu pruski Minister Skarbu rozporządzeniem z dnia 1.11.1941-K.V.2500 – wydał osobną instrukcję o ewidencji wzgl. aktualizacji operatu katastralnego, (264,314) która to instrukcja szczegółowo normuje postępowanie aktualizacji dotychczasowego operatu, przy uwzględnieniu przepisów o aktualizacji katastru ujednoliconego.
295. Zauważyć wypada, iż jakkolwiek pruski kataster uległ również pewnym zmianom, to jednak urządzenie nowego katastru najwięcej zbliżone jest do urzędzenia katastru pruskiego, a to z tego powodu, że większość obszaru Rzeszy posiada kataster pruski.
- Zmiany w stosunku do katastru dotychczasowego, 296...301**
- Uwaga wstępna**
296. Według powyższej instrukcji oraz według osobnej instrukcji o aktualizacji katastru ujednoliconego (262, 313), wydanej rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z dnia 30.9.1940, zmiany dotychczasowego katastru i postępowanie przy jego aktualizacji jak również urządzenie i aktualizacja nowego katastru w ogólnych zarysach były by następujące;
- Zmiana nazw względnie oznaczeń przedmiotów i dokumentów**
297. Dla oznaczenia poszczególnych przedmiotów wzgl. dokumentów wprowadzone zostały na całym obszarze Rzeszy jednolite nazwy. Dotychczasowe oznaczenia, jak obręb, mapa, karta, parcela wzgl. matrykuła, księga zabudowań itp. otrzymały nowe jednolite nazwy, obowiązujące na obszarze całego Państwa.
298. Aczkolwiek do czasu sporządzenia nowego operatu dotychczasowe zapiski odnoszące się do rodzaju użytków, klas, czystego dochodu, podatku gruntowego, wartości użytkowej budynków i podatku budynkowego pozostaną w księgach nadal, a sprostowane zostaną tylko przy sposobności aktualizacji, to jednak uważa się je za nieistniejące.
- Zniesienie 4 kategorii gruntów**
299. Istniejący w dotychczasowym katastrze podział gruntów, pod względem opodatkowania, na 4 kategorie A do D został zniesiony. (53)
- Podział użytków**
300. Pod względem użytkowania, opierając się na ustawie o klasyfikacji gruntów, podzielono grunta na cztery zasadnicze grupy, a mianowicie;
- A. Właściwe użytki rolne. Do nich należą:
- a) R o l a
(Grunta przeznaczone pod uprawę chmielu zaliczone przy klasyfikacji do roli, wykazuje się jednak oddzielnie)
- b) O g r o d y
- c) Ł ą k i
(przy łąkach rozróżnia i wykazuje się, oddzielnie właściwe łąki, łąki podściółkowe i pastwiska)
- B. Inne użytki gospodarki rolnej i leśnej
- a) las (drzewo) z podziałem na las liściasty, las iglasty i las mieszany
- b) winnice
- c) wody
- d) moczary (mech)
- e) wrzosowiska (polany)
- f) pustki (przy pustkach zapisuje się właściwe użytkowanie w nawiasach (piaskownia) (torfowisko) itp.)
- g) nieużytki.
- C. Podwórza i grunta podbudowlane
- a) podwórza
- b) grunt podbudowlany.
- D. Reszta użytków np. budowiska, składnice, kamieniołomy, tory kolejowe, jezdnie samochodowe, ulice, place, parki, boiska, lotniska cmentarze, rzeki, strumienie, groble, tamy itp.
301. Znaki wzgl. skróty na oznaczenie rodzajów uprawy podane są pod Nr.98b.
- Operat katastru ujednoliconego, 302...310**
- Mapy**
302. Ze względu na duże koszty odstąpiono na razie od sporządzenia nowych jednolitych map. Ponieważ jednak dotychczasowe mapy katastralne obok szczegółów w nich zawartych nie mogły by pomieścić nowych szczegółów pochodzących z klasyfikacji, sporządzono dla wkreślenia wyników klasyfikacji odrębne mapy, t. zw. mapy szacunkowe, w których uwidocznione są granice, znaki i wartości klasyfikacyjne. Dotychczasowe mapy katastralne pozostały nadal mapami własnościowymi w rozumieniu § 2 ustępu 3 ustawy o księgach wieczystych z dnia 5.8.1935 r.

Numeracja parcel

303. Numerację parcel przeprowadza się według pochodzenia lub też dowolnie, przy czym obowiązuje zasada tworzenia jak najmniejszej ilości numerów parcel. Zwarty kompleks gruntów jednego właściciela, bez względu na to ile różnych użytków się w nim mieści, otrzymuje tylko jeden numer parceli. Numeracja parcel.

Numeracja według pochodzenia

304. Numerację według pochodzenia przeprowadza się w ten sposób, iż przy podziale, dla określenia położenia i pochodzenia nowopowstałych parcel, oznacza się je ułamkiem, w którym licznik wyraża numer pierwotny wzgl. macierzysty podzielonej parceli, zaś mianownik jest numer kolejny każdej nowoutworzonej działki, przy czym w każdej posiadłości numerację rozpoczyna się Nr.1.
Przykład: Posiadłość macierzysta 184 podzielona jest na dwie części. Nowe działki otrzymują Nr. 184/1 i 184/2 przy czym Nr.184 wypada. W razie dalszego podziału parceli 184/2, nowe działki otrzymują numer 184/3 i 184/4 przy czym Nr.184/2 wypada. Numeracja według pochodzenia.

Numeracja dowolna

305. Dowolną numerację stosuje się, wtedy gdy zachodzi potrzeba onumerowania dużego zwanego kompleksu gruntów o większej ilości, dorysowanych na mapę wskutek namulenia, przeobrobienia itp. Numeruje się wtedy całymi liczbami w dalszej kolejności za ostatnim numerem na danej karcie. Numeracja dowolna.

Księga parcel

306. Księga parcel zmieniona jest o tyle, iż w nowym nieco odmiennym wzorze, obok dotychczasowych zapisków, przewidzianych jest 6 nowych kolumn przeznaczonych wyłącznie na zapiski szacunkowe wzgl. klasyfikacyjne. Księga parcel.

Matrykuła

307. Dotychczasową matrykułę prowadzi się w formie kartoteki. W zasadzie dla każdego numeru hipotecznego założona jest osobna karta. Poszczególne kolumny nie wiele różnią się od kolumn dotychczasowej matrykuły. Czystego dochodu i podatku gruntowego się nie prowadzi, natomiast zapisuje przy każdym użytku uprawnym w osobnej kolumnie stawkę dochodową (Ertragsmosszahl). Matrykuła.

Wykaz artykułów

308. Wykaz artykułów nie ulega zmianie. Wykaz artykułów.

Księga zabudowań

309. Dotychczasowa księga zabudowań, prowadzona również w formie kartoteki, posiada dla każdej posiadłości osobną kartę. Oprócz właściciela i położenia posiadłości budynkowej podanych w nagłówku, odnośny wzór zawiera następujące dane: Nr. karty mapy i parceli, Nr. artykułu matrykuły, oznaczenie według księgi wieczystej, literę i rodzaj budynku, rok budowy, zapiski dotyczące aktualizacji, Nr. polisy ubezpieczeniowej i uwagi. Wartości użytkowej budynków i podatku budynkowego nie prowadzi się. Księga zabudowań.

Alfabetyczny spis właścicieli

310. Dla odnalezienia właścicieli gruntów i budynków służy alfabetyczny spis właścicieli założony również na osobnej kartotece. Każdy właściciel posiada w danej gminie osobną kartę, na której w nagłówku zapisane są nazwisko, imię, zawód i miejsce zamieszkania, zaś pod tym w osobnych kolumnach, numer artykułu matrykuły, numer księgi zabudowań, oznaczenie według księgi wieczystej oraz oznaczenie posiadłości. Gdy strona tytułowa nie wystarczy, odwrotna strona karty służyć może do dalszych zapisków. Poza tym umieścić można na niej wskaźniki odnośnie gruntów tego samego właściciela położonych w sąsiednich gminach. Alfabetyczny spis właścicieli.

Księga wieczysta a kataster ujednoczony, 311

311. Utrzymanie zgodności między księgą wieczystą a katastem ujednoczonym unormowane jest rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości Rzeszy z dnia 20.1.1940 - 3856 - IV 2b 182 (strona 90 instrukcji pod Nr.313 wzgl.str.39 instrukcji pod Nr.314).

Instrukcje, 312...315

Aktualizacja katastru rzeszy

312. Założenie, prowadzenie, ewidencja wzgl. aktualizacja operatu katastru ujednoczonego unormowano są niżej podanymi instrukcjami:

Aktualizacja katastru nieruchomości

313. Aktualizacja katastru ujednoczonego w rozporz. Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z dnia 30.9.1940 -VI a 9026/40 - 6836 - (rozporządzenie aktualizacyjne) (262) Aktualizacja katastru ujednoczonego.

Wgląd do katastru ujednoczonego

314. Aktualizacja katastru nieruchomości – rozporządzenie pruskiego Ministra Skarbu z dnia 1.11.1941 -= K.V. 2500 ~ (pruskie rozporządzenie aktualizacyjne) (264). Aktualizacja katastru nieruchomości
315. Wgląd do katastru ujednoczonego (udzielanie odrysów i odpisów – w rozporz. Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z dnia 1.8. 1942 VI a 8505/42 – 6831 III (266) Wgląd do katastru ujednoczonego.

Uwaga: Cyfry w nawiasach wskazują na nr bieżący poprzednich względnie następnych ustępów.

Przytoczony w ostatnich dziewięciu komentarzach tekst instrukcji katastralnej z 1946 r. odtworzono metodą skanowania z mocno sfatygowanej kopii białkowej wyrzuconej na śmietnik, bo to na Śląsku, gdzie instrukcja ta obowiązywała w okresie powojennym, używanie języka byłego okupanta a nawet pojedynczych słów było tępione. Sądząc po możliwościach powielacza białkowego wydrukowano kilkadziesiąt egzemplarzy tej instrukcji. Przypuszczamy, że instrukcji towarzyszyły wzory i przykłady. Gdyby ktoś zwłaszcza ze spadkobierców mierniczych przysięgłych wymienionych w komentarzu 24(68) z 4 czerwca br. dysponował materiałem godnym spopularyzowania zapraszamy do podzielenia się nim z naszymi czytelnikami.